

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
3-hasábos pélt sor egyzer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, április 6.

Heves harcok a Laborc völgyében.

Budapest, április 5. (Hivatalos.) Kárpátokban a Laborc völgyében ésennek mindkét oldalán szomszédos szakaszokban heves harcok tovább tartanak.

Valamennyi többi arcvonalon helyenkint tűzérési harcok folynak. Egyébként nyugalom van.

Uscie-Riskupienál, Zalescykitől keletre nagyobb ellenséges erők megkísérelték, hogy Dnyeszter déli partján lábukat megvessék, több órai harco után visszavertük őket. Egyezernégyszáz orosz elfogtunk és hét géppuskát zsákmányoltunk. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Összeomlott ellenséges támadások.

Bérlin április 5. Nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Drie-Grachten helységhez, a mely április harmadika óta néhány ház kivételével (helység északi szélé) a mi birtokunkban van, belgák megerősítéseket igyekeztek vonni, a melyeket azonban tűzérésünk tüze elűzött.

Szintugy megakadályozta tűzérésünk tranciáknak argonnei erdőségben ellenünk megkísérelt támadásait is.

Ellenségnek Boureulliestől (Varenestől délre) eső magaslati állás ellen intézett erős támadása közvetlenül akadályaink előtt összeomlott.

Francia gyalogságnak Pont a Mousontól nyugatra ellenünk intézett előretörése nem jártak eredménnyel. Mi ellenben aknarobbantásokkal Bois de Pretreben tért nyertünk.

Keleti hadszíntér:

Oroszoknak Marianpol ellen intézett egy támadását ellenségnek súlyos veszteségei mellett visszavertük. Egyébb az egész keleti arcvonalon nem történt. — Legtöbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Nem tudják megközelíteni

a Dardanellákat.

Konstantinápoly, április 5. Főhadiszállás jelenti: Néhány aknahalászó megkísérelte a Dardanellák bejáratának megközelítését, de tüzelésünk elűzte őket. Az aknahalászok kíséretére kirendelt két páncélos cirkáló nagy távolságból egy percre heves ágyutüzelést kezdett, de azután nyomban visszavonult. A többi harcszíntérről nincs jelenteni való. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Legujabb háborus hírek.

(Magyar Távirati Iroda éjszakai jelentései.)

Ötvenháromezer négyzetkilométer orosz terület.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Az osztrák-magyar és a szövetséges német hadsereg március hó huszonötödikéig ötvenháromezer négyzetkilométer orosz területet szállott meg, a melynek öt és fél millió lakossága van.

Kárpáti csapataink husvétja.

Girált. A kárpáti csapatoknál nagyszombaton szentbeszédet tartottak a tábori lelkészek. A pihenő századokat a fronthoz közeledő templomokba vezényelték. Nagyesütörtökön és nagypénteken a tűzvonalba induló katonák meggyóntak. Teherautomobilok felszállították a frontra a katonáknak küldött husvétii ajándékokat.

Ausztriába szállítják a galiciai menekülteket.

Bécs. Az osztrák kormány az eddigi barakktelepek helyett a galiciai és bukovinai menekülteknek olyan telepet létesített, ahol családokként kis házakba helyezik el őket. A rituális élelmezésről és a zsidó istentiszteletről gondoskodtak. Az osztrák kormány kívánságára a magyar belügyminiszter intézkedett, hogy a Magyarország területén időző galiciai és bukovinai menekülteket április 7 ikétől kezdve csoportonként Ausztriába szállítsák. A belügyminiszter az összes törvényhatóságokhoz rendeletet intézett, hogy az elszállításnál humanusan járjanak el a menekültekkel. A belügyminiszter megengedte továbbá, hogy Miskolcon, Nagyváradon és Debrecenben, az elszállítási gyűjtőállomásokon fűtő szolgálatot rendezzenek be.

Kikémelelik az angol flottát.

Krisztjánia. Az itteni angol követ panaszt tett a külügyi hivatalnál, hogy német halászhajók semleges lobogóval kikémelelik az angol flotta mozdulatait és a német hadihajókkal közlik észleleteiket. A halászhajók dróttalan táviratokat küldenek, vagy a hajókémények erősebb-gyengébb füstölésével adják le jeleiket. Az angol kormány figyelmezteti a norvég halászhajókat is, hogyha az angol hadihajók közelében erősen füstöltetik kéményüket, vagy dróttalan távirójuk működik, úgy vizsgálat nélkül elsüllyesztik.

Nem sikerült Szerbia és Bulgária kibékítése.

Szófia. Trubetzkoy herceg nisi orosz követet felmentették állásától, mert kudarcot vallott az a kísérlete, hogy Szerbiát és Bulgáriát kibékítse egymással.

Szófia. A bolgár távirati iroda újabb részleteket jelentett arról, hogy a szerbek továbbra is miként gyilkolják a macedónokat Kustendil és Sturmica környékén.

Vereség vár a Dardanellák megtámadására.

Konstantinápoly. A törökök kívánják, hogy az entente hatalmak szárazföldi támadást intézzenek a Dardanellák ellen, annyira bizonyosak az ellenség súlyos vereségében.

Elsüllyesztett hajók.

Amsterdam. A Prins Maurits holland gőzös szombaton a Hatteras fok tájékán nagy viharban és negyvenkilenc főnyi legénységgel elsüllyedt.

Berlin. Paqueretta és Fecanya halászhajókat az Antifer-foknál megtorpedózták. A személyzet csónakon megmenekült.

Witauschek százados tragikus halála.

(Az aradi háziered déli zászlóaljának vesztesége.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 5.

Házieredünköt, a mi kedves és ismerős, szeretett fiainkat, akik mindenütt ott járnak, ahol leghevesebben dül a harc, ahol legsűrűbb a halál gazdag aratása, most ismét súlyos gyász érte. A harminchármas derék tisztikarnak egyik legképzettebb, legszimpatikusabb tagját ölte meg a harctéren szerzett kegyetlen betegség: Witauschek Lajos százados, a délceg, fiatal, nagyjövő katoná, meghalt. Mélyen megrendítők a haláleset körülményei, amelyek csak fokozzák a százados elmulása felett érzett gyászt és a legőszintébb, legtájdalmasabb részvételt fordítják az elhunyt szerencsés felé; aki talán ma még nem is tudja, hogy hűségeseleltársá kizsenvedett. Kinzó aggodalmak között, de azért bizó reménységgel beteg urának meglátogatására indult az asszony, utjának végcélját talán még el sem érte, vagy ha most már elérkezett oda, csak holtan találta fel imádott férjét.

Witauschek százados, aki az aradi ur társadalomnak ismert tagja volt és finom modorraért, nagy tehetségeért mindenütt szerették, becsülték; a háború kitérőse óta szakadatlanul a dalmáciai harctéren tartózkodott. Sűrűn voltak itt kisebb-nagyobb esetepaték s egy ilyen összeütközés alkalmával a századosot eltalálta egy ellenséges golyó. Szerencsére azonban akkor semmi komolyabb baja nem történt. A lövedék, a mely a mellét súrolta, átlukasztotta a ruhát, még az alatta levő inget is, de a százados testében semmilyen kárt nem okozott.

Nemsokára máshová helyezték el a századosot. Egy fontos hátrvédő honvédszászlóalj parancsnoka lett és felelőségteljes állását a legderekasabban töltötte be. Itt is sűrűn előfordultak kisebb csatározások az ellenséggel, a montenegróiak közelsége és harci kedve állandóan éberségre kényszerítette a csapatot. A századosot rajongó szeretettel vették körül katonái, az ő vitéz példája lelkesedést, bátorságot öntött minden emberébe. A téli hónapokban beállott rossz időjárás erősen megviselte a századosot. Influenzát, hűlést kapott, amelyből nem tudott kilábalni. De még betegsége sem tartotta vissza attól, hogy helyén maradjon, nem kimélte magát ezután sem, és az időjárás minden viszontagságát, testi fáradságait és gyengeségét leküzdve, továbbra is hiven teljesítette kötelességét. Baja azonban egyre rosszabbodott, az influenzából középfülgyulladás fejlődött, míg végre kezdődő agylob agynak döntötte. A Teodo mellett levő lepetániai várkórházba szállították a századosot, és a kórházparancsnokság március 31-ikén innen küldött táviratot Aradra, amelyben tudatta a hozzátartozókat a százados betegségéről. A távirat nagyon szűkszavú és homályos volt, és érthetően megrámitette a fiatal asszonyt, aki azonnal elhatározta, hogy felkeresi férjét. Minthogy azonban jelenleg rendelet tiltja meg, hogy a tisztiket hozzátartozóik a harctéren meglátogathassák, a százados neijének engedélyt kellett szereznie előbb az utazáshoz. Az aradi társparancsnokság az engedélyt nem adhatta meg, hanem táviratilag fordult a lepetániai kórházhoz, megkérdezvén, hogy szállítható állapotban van-e a százados? Az aggodó hitves azonban nem várta be a választ, hanem egyedül nekivágott a hosszú utnak, azt remélve, hogy a hadtáparancsnokságnál majd sikerül kieszközölnie az engedélyt. Közben, vasárnap, megérkezett a válasz, amely hírül

adta a szomorú valóságot, hogy Witauschek Lajos már kizsenvedett. A szerencsétlen asszony most utban van halott férje felé.

A százados tragikus hatása Aradon általános mély részvételt fakasztott és igaz sajnálkozás kíséri utján fiatal feleségét, született Denk Micit. Witauschek százados sógora volt Unger Mór zenetanárnak, akinek neje szintén Denk leány.

200,000 koronás főnyeremény moratórium idején.

(Kenéz-Kurländer Ede sorsjegytársasága.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Nagyvárad, április 5.

Három év előtt Nagyváradon ötven taggal sorsjegytársaság alakult a Magyar Bank égisze alatt, Kenéz-Kurländer Ede dr. vezérigazgató-sága idejében. A sorsjegycsoport tagjai legnagyobb részt nagykereskedők és a Magyar Bankhoz közelálló pénzemberek voltak, a kik az intézet finanszírozásával sorsjegyeket vásároltak oly formán, hogy a Magyar Bank megveszi a sorsjegyeket és a csoport viszont kötelezi magát arra, hogy a sorsjegyek árát negyedévi vagy félévi időközökben teljesítendő törlesztésekkel visszafizeti az intézetnek.

Időközben kitört a háború és azzal együtt életbe lépett a moratórium is. A sorsjegy csoport számos tagja élt a moratórium jogával és nem fizette be az intézetnek az időközben esedékessé vált részletet, annál is inkább, mert a csoport birtokában lévő nagyszámu sorsjegy húzása szünetelt, a többi sorsjegynél pedig úgy látszik nem tartottak a lehetőségtől, hogy hátha véletlenül nagyobb nyereménnyel kihúzzák? Érthető izgalmat keltett ily körülmények között a Pesti Hazai Első Takarékpénztárnak február 5-éről feladott sürgönye, mely röviden arról értesítette a Magyar Bankot, hogy a kebelében alakult sorsjegycsoport birtokában lévő 5907-39 számú konvertált sorsjegyet a február 5-iki sorsoláson kétszázézer korona nyereménnyel kihúzták, tiz százalék levonása után fennmaradó 180.000 korona rendelkezésére áll a csoportnak.

A moratórium miatt hátralékban levő tagok erre siettek befizetni a részletet. De egy sokkal lényegesebb akadály gördült a váratlanul jött 180.000 korona felosztása elé.

A kihúzott sorsjegy nem volt a Magyar Bank birtokában, mert az intézet már régebben lombardoztatta a Magyar Általános Hitelbanknál és aggályok merültek fel aziránt, hogy a Magyar Általános Hitelbank a hirtelen nagyértékűvé vált értékpapírt követelésének fedezetül visszatartja.

A Hitelbank azonban előzékenyen kiadta a letétben levő sorsjegyet és ekkor újabb problémák meredeztek. Kiadják-e az aránylagos nyereményt azoknak a tagoknak is, akik a részletet későn, vagy egyáltalán nem fizették be. Egy-egy sorsjegyre 3000 korona esnék.

Hír szerint a Magyar Bank a sorsjegycsoport tagjai egy részének fizeti csak ki a nyeremény részleteket. Azoknak ugyanis, akik a Magyar Bank többszöri felszólítására már a moratórium előtt sem fizették be a részletet, némelyek jogi véleménye szerint nincs jussa a nyereményrészesedéshez. Igen valószínű, hogy a 180.000 koronás nyeremény felosztása körül még bonyodalmak lehetnek. A részjegyek nagy része Kenéz-Kurländer Ede dr. birtokában van, akinek viszont jelentékeny kötelezettségei vannak az intézetnél.

Polgári nyugdíjegyesület Aradon.

(Egy közgyűlés érdekessége.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 5.

Komoly, szociális intézmény alapját tették le vasárnap délelőtt az Első aradi betegség-égyesületnek Kohn S. N. elnöklésével tartott rendkívül népes közgyűlésen.

Az egyesületnek, amely egyike Arad legrégibb humánus intézményeinek, több mint hetvenezer korona készpénz- és értékvagyon van. Tagjainak száma évről-évre fogy, miután az egyesület a munkásbiztosításról szóló törvény életbelépte óta új tagokat nem vesz föl, s ezután meglevő tagjainak betegség esetére való ellátásáról és az alapszabályokban előírt halál-ozási segélyről gondoskodik.

A vasárnapi közgyűlés élénk vita után, amelyben Faragó Rezső, ill. Adler Andor, Reinhart Gyula és Fekete Jakab vettek részt, elhatározta, hogy az egyesületet új alapokra tekteti. Az egyesületi tőke egy részét a meglevő tagok eddigi igényeinek teljes fedezésére és kielégítésére tesszik le, 40.000 koronát pedig az egyesület kebelében alakuló nyugdíj csoport alapjául hasítanak ki, amely valószínűleg már a jövő év elejével megkezdí működését.

A nyugdíj csoportba bizonyos életkorig bármely aradi egyén beléphet, és megfelelő kor elérése után évi 1000 korona nyugdíjat biztosíthat magának. A járulékoknak és a biztosítási időnek megállapítása matematikai számítások dolga lesz, azt azonban már most kimondták, hogy a 40.000 koronának, valamint a további adományoknak kamatai megfelelő arányban csökkenteni fogják a járulékot, amelyet a tagoknak a matematikai táblázatok szerint fizetni kellene, és így az egyesület nyugdíj-tarifája előreláthatóan kedvezőbb lesz más hasonló intézmények díjainál.

Az intézmény, mint egy város egész polgárságára kiterjedő nyugdíjintézmény, az első lesz az országban. A többszöri hangoztatást az a szempontot, hogy a háború végeztével az állam anyagi erejét előreláthatóan hosszú időre le fogják kötni a háború rokkantjainak, az elesettek özvegyeinek és árváinak segélyezése; a társadalomnak tehát a maga erejéből kell gondoskodni egyik szociális szükségleteiről.

A közgyűlés kimondotta, hogy meglevő alapjai segítségével lehetővé fogja tenni, hogy az egyesületnek mostani, jobbára öreg tagjai szerény utánpótlással agkori járandóságot kap-hassanak.

Az erre vonatkozó alapszabály-módosítást a választmány ki fogja dolgozni és azt rendkívüli közgyűlés elé terjesztik, s mielőtt annak jóváhagyása megérkezik, megkezdik a nyugdíj csoport szervezését.

A közgyűlés egyhangulag tudomásul vette a Lakatos Aladár titkár által előterjesztett tartalmas évi jelentést, Kneffel Lajos pedig lelkes beszéddel ünnepelte Kohn S. N. elnököt, aki harminc éve viseli ezt a tisztelet, s ez idő alatt az egyesület anyagi erejét annyira megszilárdította, hogy az ennek segítségével a késő utókor számára szóló, üdvös új intézményt teremthet meg.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Kedd: A papa kedvence.

Szerda: A papa kedvence.

* A papa kedvence. (Bemutató előadás husvét hétfőn.) A háboru miatt hazai, vagy legalább szövetséges termékkel kell pótolni a francia pezsgőt, az angol hidegvért és párisi bohózatot. Engel és Horst, a Papa kedvence szerzői arról tettek bizonyosságot, hogy ez utóbbi pótlása épen nem boszorkányság. A kis Cloelo vidám, ismert recipe szerint bonyolított, nem épen fehér története arra vall, hogy a francia pikáns bohózat recipjében nincs semmi olyan titkos mesterfogás, amelyet ügyes ember el ne tanulhatna. A Papa kedvence — melyet mozikban Kék eger címmel játszottak — majdnem hibátlan francia bohózat: talán az az egy hibája van, hogy tizenegy órára van vége. De az előadás talán csak ma a sok újrás és még több kacagás miatt nyult hosszúra. Mert kacagás annyi volt, olyan volt, hogy a hetvenes évek valamely színi kritikusa bizonyára falrengetőnek mondaná. Ebben a szomorú, háborús világban pedig jobbat nem is lehet kívánni a színháztól, mint hogy alkalmat adjon minden gond és töprengés vidám, megfeszítő végigkacagására. A jó hangulatot és vidámságot azonban nem kizárólag az ötletes darabnak köszönhetjük, hanem az összevágó jó előadásnak is. A kis szerepeket is a társulat jó tagjai kapták és mindegyik szereplő a legjobbat adta, a mit tud. Kedve, hangulattal ment az előadás. Sz. Rontay Boriska fáradhatatlanul játszott, táncolt, énekelt és táncolt, a melyekhez Győző, Járai, Kertész sőt Várnay is voltak partnerei, nem tudták elégszer ismételtetni. Várnay nagyszerű humorával ezuttal is tökéletes alakítást adott. Győző kisebb szerepére három operettre elegendő vidámságot tékozolt. Benkőné, K. Pongrácz Matild (halás szerepében), Járai, Polgár, Kiss, Borosnyai Kató és Virág versenyezve járulnak hozzá a sikerhez. Külön kell megemlékeznünk Kertészről, aki epizód-szerepében tökéletes és a jó együttesből is kiemelkedően jó volt. A fiatal és tehetséges színész sokoldalúságáról tett tanúságot, amikor ma komikus szerepét művészettel és izléssel játszotta meg. — Amikor a Papa kedvencét, mint Kék egeret a mozivászonon mutogatták: valósággal verekedtek a helyért a mozikban. Hiszünk, hogy a megérdemelt siker a színházban nem lesz kisebb és a mai zsúfolt, nagy-szerűen mulató nézőteret, még néhányszor viszontlátjuk, ha a színlap a Papa kedvencét hirdeti. (+)

* A színház hírei. Berky Lili vendégszínháza. A társulat minden erővel azon van, hogy a műsort minél érdekesebbé tegye és így módját kereszte, hogy Berky Lilit, a Néppopának kiváló művésznőjét néhány vendégfellépésre megnyerje. A művésznő, ki először játszik most az aradi közönség előtt, ez alkalomra legjobb szerepeit választotta. Sorozatos fellépési esütörtökön, folyó hó 8-án kezdődnek a következő sorrendben: Csütörtökön a Mozi tündér, pénteken a Kis király, szombaton Éva operettekben és vasárnap este a Tolonc népszínműben bucsúzik. — Az aradi közönség kielégően tájékozódva van, hogy Berky Lili milyen oszlops a Néppopának és hány dicsőségtől forró este fűződik az ő pirallan művészetéhez, minden szava életet és melegséget visz a színpadra és meg vagyunk győződve, hogy Berky Lili, a ki először lép az aradi közönség elé, első fellépésével teljesen megfogja hódolat

az aradi közönséget. — Jegyek mind a négy előadásra előre válthatók a színházi pénztárnál.

* Jászay Mari az Apollóban. Ünnepi estélye volt hétfőn az Apollónak. Jászay Mari asszony, a magyar színművészet egyik legragyogóbb nevének viselője játszotta el parádés szerepét: Ördög Sárát. A tolonc mindig kedves és értékes népszínműve volt a magyar színházba járó közönségnek, de így szabadabb levegőben, több természetességgel feldolgozva, még sokkal érdekesebb a darab története. Jászay Mari asszony klasszikus játékában elragadóval gyönyörködött a premier nagyszámu közönsége, — mely utolsó helyig megtöltötte a nézőteret, — s maga a népszínű is a többi szereplők játékával együtt nagy teljességet aratott. Kedden is műsoron marad: „A tolonc.”

Kivégzés a harctéren.

(A huszár utolsó nótája. — Szigorúan büntetik a vétkeket.)

Az aradi közönség tudósítójától.

Arad, április 5.

Egy aradmegyei tisztviselő írta az északi harctérről rokonaihoz küldött levelében a következő érdekes sorokat:

élőfa közelében a menet megáll. A hadbiztos felolvassa a delikvens előtt az ítéletet — természetesen tolmács útján. — és kérdést intéz hozzá, hogy van-e még valami kívánsága. Erután a pap elvégzi a kötelességét és odakiséri a bitófa elé. Előáll három katona, akik felszólításra önként szoktak ajánlkozni a „művelet” végrehajtására és miután a két kezét hátrakötötték, felállítják a zsámolyra. Ugyanekkor egy másik katona — széken vagy létrán állva nyakára veti a kötélhurkot és erre a zsámolyt kilöki a lábai alól.

Kész! Semmi több. Itt nem forgatják a nyakát, (mint Bali az ő delikvenséinek) nem takarják le az arcát, nem buzzák ki a kötéllel, meghal az lögra is. A felakasztott ember arcának elváltozásait, halálusáját láthatja az odaszeglett néptömeg. A legritkább esetben szokták csak valami zsákfélével letakarolni és ott hagyják lögni egész nap is, azután pedig egy gödörbe jeltelenül betemetik.

Az egész galíciai hadjárat alatt csak egyetlen esetről tudok, hogy a miink között gonosztevő akadt. Egy huszár — szatmárvidéki cigányfiu — követett el vadállati kegyetlenséggel nagyobb gonosztettet. Meglesett egy fiatal ártatlan polyakleányt, amint kiment az erdőoldalba a tehénüket megfejni. A mit sem sejtő leánykát megragadta, megbecstelenítette s azután — hogy bűnét a leány el ne árulhasa — a borotvájával elmetsette a nyakát.

Az elvelemült huszárt ott akasztották fel egy fára, ahol tettét elkövette. Mielőtt a burok a nyakára került volna, megkérdezte a hadbiztos, hogy van-e még valami kívánsága.

— Van egy — felelte. Engedjék meg, hogy utoljára eldalojlam a századosom nótáját. Megengedték neki, mire a huszár rákezdte:

„Kitétték a holttestet az udvarra,
Nincsen aki végig-végig sirassa,
Most látszik meg, ki az igazi árva
Nem borul senki a koporsójára.”

A következő pillanatban nyakán volt a kötél.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi izraelita kiházasító egyesület közgyűlése. Vasárnap délelőtt tartotta az aradi izraelita kiházasító egyesület 48. évi közgyűlését. A közgyűlésen Kohn S. N. elnököt, Lakatos Aladár titkár betörjesztés az évi jelentést és számvizsgáló bizottság jelentését, melyhez egyhangúlag hozzájárult a közgyűlés, Keppich Zsigmond szép szavakkal esetele az elnök és a vezetőség buzgó munkásságát, kiköszölte a közgyűlés elismerését fejezi ki. Indígyára a lekövetkező elnökséget és választmányt egyhangúlag újra megválasztották, a Roth Lajos elhunytával megtöltötték be, a számvizsgáló bizottság elnökevé pedig Farago Rzsóti, tagjává Poltak Vilmost, Knoffel L. ost és Szabo Albartot választották meg.

Galiciának néprajzi viszonyai nagyon eltérők a magyarországitól. Itt a faluk nem tömött házsorokból állanak, hanem egymástól nagyos elszórt, nagyobbára magányos házakból. Egy-egy falunak olyan terjedelme is van, mint egy egész város birodalma, de ház elig van rajta száz. — És ezek is milyen házak? Nyomorult, düledező viaskók, szegény, de annál piszkosabb lakóival, akik együtt hálának barmakkal, aprójóságokkal. Magányos viaskók feltűnnek mindeütt, ahol katonák vannak és nincs az a harcvernal, ahol ne lehetne látni egy-két házat a dombon, vagy a hegyoldalon.

A kivégzés többé-kevésbé eltéréssel így történetik:

Az elíteltet szorongos katonák kísérik a vesztőhelyre. A bitófa, vagy az erre szolgáló

Odesszánál elsülyedt egy török cirkáló.

(Eredménytelen támadás a Dardanellák ellen.)

Távírt tudósítás.

Konstantinápoly, április 5.

A főhadiszállás jelenté: Hadiflottánk tegnap Odesszánál két orosz gőzöst és pedig a 2020 tonnás Provident és az 1500 tonnás Wastosnaját elsülyesztette és legénységét elfogta.

Ez akció folyamán a Medjidje cirkáló, a mikor ellenséges aknahalászkok üldözése közben Oosakov erődnél közeledett az ellenséges parthoz, aknára bukkant és elsülyedt. Az akna azok közé tartozott, a melyek az odesszai és nikolajevi kikötő, valamint a partvidék védelmére elhelyezett aknák közül elszakadtak.

A Medjidje 300 főnyi legénységét a közelben levő török hadibajók megmentették. A legénység dicséretreméltóan viselkedett. Mielőtt a hajó elsülyedt, eltávolították az ütegek sávjait, a cirkálót magát torpedókkal elpusztították, hogy lehetetlenné tegyék, hogy az ellenség kiszabadithassa.

Egy ellenséges aknakeresőt, a mely tegnap a Dardanellák szorosaihoz közeledni próbált, Kum Kale közelében ütegeink egy gránátja eltalálta és elsülyesztette.

Egyébként sem Dardanelláknál, sem a többi hadiszíntéren jelentős esemény nem történt.

Nem közlekednek román hajók Konstantinápolyba.

Constanzából jelentik: A Boszporusznak az orosz flotta által történt bombázása miatt, azok a semleges hajók, amelyek hetenkint egyszer megtették a Constanza—Konstantinápolyi utat, beszüntették járataikat. Ezzel megszűnt az utolsó rendszeres összeköttetés is Törökországgal.

Nem boldogulnak a Dardanellák- kal az ostromlók.

Bukarest, apr. 5. A félhivatalos „Viitorul” a harotéri helyzettel foglalkozva, a következőket írja:

A Dardanellák elleni operációk felvételét ismét elhalasztották. Egy végleges megegyezésről van szó, Franciaország és Anglia között egyrészt és kölcsönösen Oroszországgal másrészt. Katonai és pénzügyi okok tették sürgősen szükségessé ezen megegyezést. Franciaországnak és Angliának szüksége van az orosz terményekre, nem azért, mert az amerikaiak horribilis árakat követelnek, hanem, mert az orosz termény annak a kölcsönnek a fedezésére is kell hogy szolgáljon, amelyet az entente másik két nagyhatalma adott Oroszországnak. Ha az orosz terményt Franciaországba és Angliába lehet hozni, akkor ennek a két hatalomnak nem kell a pénzt Amerikába küldenie, hanem átengedhetik azt az oroszoknak, akiket ezáltal pénzügyileg erősítenek. Másrészt a municiószállításról is szó van. Azt mondják, hogy az oroszok hiányt szenvednek municióban, ami azonban eddig nem volt észrevehető.

Ez a feltevés mindazonáltal, különös tekintettel a nagy municiószükségletre, nem is lehetetlen. Amerika állítólag három milliárd értékű municiót küldött az ententének. A japánok egy milliárd értékűt küldtek. Most azonban valószínű, hogy több municiót Japán nem küld a jövőben, Amerika pedig szintén mérsékelni fogja szállításait. Ebből a szempontból kell a dardanellai akciót megítélni.

A hadszíntereken, a „Viitorul” szerint, mindkét részről tartják a hadviselő felek a harotéri egyensúlyt.

H I R E K.

— Pénzügyi kinevezések. A pénzügyminiszter Dajbukát Antal fogalmazó gyakornokot az aradi pénzügyigazgatóságnál pénzügyi fogalmazóvá, Inczédi Ákos budapesti lakost pedig az aradi pénzügyigazgatósághoz fogalmazó gyakornokká, végül Hoffmann Jenő battonyai pénzügyi számtisztet számellenőrré nevezte ki.

— Kiténtetett népfőlkelő-huszártisztek. A király az ellenség előtt tanusított vitéz magatartása elismerésül a 3. osztályu katonai érdemkeresztet a hadiékítménnyel adományozta felsőbíri Cseresnyés László honvédhuzsár alezredesnek a 3. honvédhuzsár ezredben. Cseresnyés alezredes a 3. népfőlkelő huszárosztályparancsnoka és ebben a vezető állásban tüntette ki magát az arad és csongrádmegyei népfőlkelő huszárok élén a harotéren. A 3. népfőlkelő huszárosztályhoz besoztott tisztek közül a signum laudist kapták meg az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásukért Csicseri Ormos Zsigmond, Szabó Nándor és Szócs Adolf szolgálatonkivüli viszonyban levő főhadnagyok.

— Nyugalomba ment a volt vezérkari főnök. Schemua Balázs, a monarchiának az annexiózás válság idején volt vezérkari főnöke, aki most egyik déli hadtest parancsnoka volt, nyugalomba vonult, amit a király következő kézírata tudat a hivatalos lap husvétii számában:

— Kedves Schemua gyalogsági tábornok! Összinte sajnálattal értesültem arról, hogy nem érzi magát többé szolgálatképesnek, és ezért a nyugalomnyumba helyezése iránti kérelmének helyt adok. A békében és háboruban fontos állásaiban legodaadóbban teljesített kitünő szolgálataiért újból hálás köszönetemet fejezem ki Önnek.

A három év előtti mezőhegyesi nagy gyakorlatokon Schemua vezette még a monarchia vezérkarát és ekkor Aradon is megfordult.

— Előléptetett aradi tartalékos tisztek. A király tartalékos századosná nevezte ki a 33. gyalogezredben Jerusalem Tivadar tartalékos főhadnagyot 1914. november 1-től számított ranggal és tartalékos főhadnaggá Polgár Jenő 12. huszárezredbeli tartalékos huszárhadnagyot március 1-i ranggal és tartalékos huszárhadnaggá Thuránszky László 12. huszárezredbeli tartalékos zászlóst ugyanacsak március 1-i ranggal.

— Négy béna katona volt az aradmegyei kórházban. Husvét vasárnapján alakult meg Budapesten a Csonka Katonákat Gyámoltó Országos Egyesület. A nemescsélu egyesületnek, amely azt az emberbaráti és hazafias feladat teljesítését vállalta magára, hogy segyben és gondozásban részesíti a háboruban nyomorékká lett derék katonáinkat, Tisza István gróf minisztereinek az elnöke. Az egyesület kérdést intézett az aradi közkórházhoz, hogy a háboru kitörése óta hány katonát amputáltak itt meg, olyanokat, akiknek valamelyik végtagját kellett levágni? Zimmermann Károly dr., a kórház igazgató főorvosa már meg is adta a választ, amely szerint az aradi közkórházban mindössze négy amputált katonát kellett kezelnie, ezek közül is egy már amputálva érkezett ide. A legutóbb Aradra szállított sebesültek között van egy ujaradi sváb fiu, akinek a jobb alsólábszársontját irtózatosan széttroncsolták a srápnelszilánkok. A szerencsétlen embernek olyan nagy fájdal-

mai voltak, hogy maga kérte, vágják le a jobb lábát, de Zimmermann dr. megkísérli előbb, hogy nem sikerül-e amputálás nélkül megmenteni a lábát, amelyet egészen körülvevő drótpántokkal és így tette gipszbe.

— Hőfer altábornagy vasárnapi jelentése a következő volt: A Kárpátokban a harcok a Labore-völgy mindkét oldalán levő magaslatokon tovább folynak. A keleti kisérő magaslatokon tegnap végrehajtott ellentámadásunk az eddig hevesen támadó ellenséget több állásából visszavetette. Viravától keletre is visszavertünk egy erős orosz támadást. Ezen tegnapi harcokban 2020 oroszot fogtunk el. Az uzsoki hágtól északra a helyzet változatlan. Az oroszok újabb támadása rövid küzdelem után meghiusult. Az összes többi harovonalon különös esemény nem történt.

— Verekedés sörösüveggel. Véres verekedés volt vasárnap éjszaka a Fábían-utcaóban. Az egyik közeli kávéházba betért Kardos Lajos borbélysegéd öt-hat társával. A kávéházban akkor már egy másik társaság mulatott, Grozav György fuvaros és néhány barátja. Körülbelül egy óra hosszaiig időztek Kardosék a kávéházban és ezalatt semmilyen incidens nem történt. Alighogy eltávoztak, utánuk ment Grozav, aki már meglehetősen ittas volt és a Fábían-utcaóban megállította Kardost és cigarettát kért tőle. A következő pillanatban a két ember már egymásnak ugrott és Grozav egy sörösüveggel, amelyet magával hozott a kávéházból, úgy vágta fejbe Kardost, hogy az eszméletlenül elesett. A súlyosan sérült borbélysegédet a mentők beszállították a közkórházba. Grozav a verekedés után elszaladt a helyszínről, de egy csendőr utolérte és felvitte a rendőrségre, ahol reggel szabadonbocsátották. Az eljárás folyik ellene.

— A névtelen feljelentők ellen. Hódmezővásárhelyről jelentik: Csáky Lajos dr. hódmezővásárhelyi t. főügyész, katonaiügyi előadó a következő hirdetményt bocsátotta ki:

A névtelen levél irás és abban egyeseknek feljelentése oly mérveket öltött, hogy kénytelen vagyok a város közönségét értesíteni, miszerint névtelen feljelentésekre eljárást egyáltalán nem fogok indítani. Akinek aggálya vagy panassa van, hogy valaki jogtalanul vonja ki magát a katonai szolgálat alól, annak nem szükséges a névtelen levélírás nagy jellembeli fegyatékosagra valló eszközhöz folyamodni, jelentkezhet egész nyíltan nálam, készséggel felvilágosítom a katonai nyilvántartás alapján, hogy ki miért van itthon és biztosítom arról is, hogy ha panaszának jogos alapja van, azt a törvényes módon eligazítom.

— Romániából kiutasított bolgár iskolai igazgató. Bukarestből jelentik: A román minisztertanács elrendelte Spiridon Cealicoff kiutasítását Romániából. Cealicoff a brailai bolgár iskola rektora és a Brailában élő bolgárszervezet elnöke volt. Azzal vádolják, hogy a román állam biztonsága ellen vetett.

— Két hét alatt egymillió arany. Bukarestből jelentik: A pénzügyminiszter egy millió aranyat adott át aranyban a nemzeti banknak. Ez a rengeteg arany mennyiség a terménykiviteli díjakból alig két hét alatt gyűlt össze.

— A balkáni haderő főparancsnokának vaskeresztje. A király megengedte, hogy Jenő főherceg lovassági tábornok a német császár és Poroszország királya Ő Felsége által neki adományozott vaskereszt első és másodosztályát elfogadja és viselje.

Felolós szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.